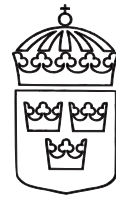

Regeringens skrivelse

2010/11:74

Redovisning av inriktningen av verksamheten hos
Inlandsinnovation AB

Skr.
2010/11:74

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 17 februari 2011

Fredrik Reinfeldt

Maud Olofsson
(Näringsdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen den av riksdagen efterfrågade redovisningen av inriktningen av verksamheten hos det nya bolag som ska bedriva finansieringsverksamhet och annan verksamhet för att främja innovation och företagande i norra Sveriges inland (stödområde A). I skrivelsen lämnas även en redogörelse för de åtgärder som regeringen vidtagit för att inrätta bolaget.

1	Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinnovation AB.....	3
1.1	Inledning	3
1.2	Bildandet av bolaget.....	3
1.2.1	Förutsättningar för verksamheten i Inlandsinnovation AB	4
1.3	Bakgrund.....	4
1.3.1	Utbud av finansieringstjänster i den aktuella regionen	5
1.3.2	Efterfrågan på finansieringstjänster i den aktuella regionen	5
1.4	Inriktningen av Inlandsinnovation AB:s verksamhet.....	6
1.4.1	Om verksamheten.....	6
1.4.2	Organisatoriska frågor.....	8
1.4.3	Finansiella instrument	9
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 februari 2011	11

1 Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinnovation AB Skr. 2010/11:74

1.1 Inledning

Riksdagen beslutade den 8 december, 2010 med anledning av propositionen Hösttilläggsbudget för 2010 (prop. 2010/11:2 bet. 2010/11:FiU11, rskr. 2010/11:75), att bemyndiga regeringen att i aktiebolagsform bedriva finansieringsverksamhet och annan verksamhet för att främja innovation och företagande i norra Sveriges inland (stödområde A). Regeringen bemyndigades att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att för detta ändamål förvärva ett aktiebolag och ge ett kapitaltillskott till ett sådant bolag med högst 2 miljarder kronor. Riksdagens beslut innebar vidare att regeringen ska återkomma till riksdagen med en redovisning av inriktningen av det nya bolagets verksamhet och att regeringen bör avvakta med att sätta i gång den praktiska verksamheten i det nya bolaget tills riksdagen har getts möjlighet att behandla den begärda kompletteringen.

Bakgrunden till inrättandet av det nya bolaget är att tillgången till riskvilligt kapital i norra Sveriges inland bör öka för att ta tillvara tillväxtpotentialen och stärka den internationella konkurrenskraften hos företag i regionen. Tillgången till kapital för företag i norra Sveriges inland försvåras bl.a. av att fastigheter, som många gånger används som säkerhet för företags finansiering, ofta har ett relativt lågt marknadsvärde. Med tillgång till riskvilligt kapital kan nya lösningar och innovationer stimuleras, som i sin tur stärker entreprenörskapet och det privata näringslivets förutsättningar.

1.2 Bildandet av bolaget

Det statligt ägda bolaget som ska bedriva finansieringsverksamhet och annan verksamhet för att främja innovation och företagande i norra Sveriges inland (stödområde A) – Inlandsinnovation AB – bildades efter riksdagens beslut genom att ett s.k. lagerbolag förvärvades. Den 9 december 2010 beslutade regeringen att i enlighet med riksdagens bemyndigande ge bolaget ett kapitaltillskott på 2 miljarder kronor. Vid en extra bolagsstämma samma dag beslutades att bolaget skulle ha ett aktiekapital på 50 000 kronor. Vidare antogs en ny bolagsordning. Vid ytterligare en extra bolagsstämma den 16 december 2010 fick bolaget ett kapitaltillskott om 1 999 950 000 kronor och en ny bolagsordning antogs. Enligt den nya bolagsordningen ska bolagets aktiekapital utgöra lägst 150 miljoner kronor och högst 600 miljoner kronor.

Som en följd av riksdagens beslut att regeringen bör avvakta med att sätta igång den praktiska verksamheten i bolaget har det vid bolagsstämman den 16 december 2010 överlämnats ett ägardirektiv till bolaget som innebär att bolaget ska avvakta med att bedriva operativ verksamhet till dess att bolagsstämman beslutar annat. Enligt direktivet får dock beslut fattas beträffande insatser för bolagets etablering.

Den geografiska avgränsningen för bolagets verksamhet i norra Sveriges inland utgörs av det s.k. stödområde A som för närvarande är fastställt i förordningen (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd. Området omfattar kommuner eller delar av kommuner i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län.

Föremålet för Inlandsinnovation AB:s verksamhet ska vara att på marknadsmässiga villkor direkt och/eller indirekt investera i eller finansiera företag och innovationsprojekt i syfte att utifrån de möjligheter och förutsättningar som gäller i regionen främja företagande och utveckling i norra Sveriges inland, stödområde A, samt att bedriva därmed förenlig verksamhet.

1.3 Bakgrund

Ytterligare resurser behöver tillföras norra Sveriges inland för att stärka och ta till vara den tillväxtpotential som finns i regionen. Regeringen har tagit del av rapporter som gjorts de senaste åren beträffande kapitalförsörjningssituationen i Sverige, och särskilt gällande situationen i norra Sverige. Underlaget omfattar bland annat studier som togs fram inför etablerandet av EU-finansierade riskkapitalfonder under programperioden 2007–2013 liksom pågående följeforskning, regional information och rapportering från myndigheter som Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys). Dialog har också förts med såväl statliga som privata aktörer på finansieringsområdet. Regeringen har redogjort för generella principer som omfattar statliga finansieringsinsatser i propositionen 2009/10:148 Företagsutveckling – statliga insatser för finansiering och rådgivning.

Med anledning av denna bakgrund har regeringen funnit att norra Sveriges inland står inför särskilda utmaningar till följd av en mängd faktorer som följer av det geografiska läget såsom gleshet, demografisk utveckling m.m. samtidigt som området har rikligt med tillgångar i form av naturresurser och därmed en potential att förädla regionens råvaror och att bidra till omställningen till ett mer hållbart samhälle. Det alltmer globaliserade näringslivet innebär både möjligheter och utmaningar för verksamheter i regionen. Näringslivet i norra Sveriges inland behöver diversifieras ytterligare. Det finns ett behov av att förstärka förutsättningarna för utveckling av små företag liksom etablering och utveckling av större verksamheter för att skapa en dynamik som leder till ömsesidig utveckling för olika kategorier av företag. Ett grundläggande utbud av service och tjänster är många gånger en förutsättning för etablering av verksamheter som i sin tur kan bidra till efterfrågan på ytterligare tjänster. Utveckling av områden som t.ex. biltestverksamhet och IT-relaterad verksamhet som serverhallar m.m. kan utvecklas till kluster som leder till utveckling av fler små företag inom tjänstesektorn.

Att skapa förnyelse och utvecklingskraft i norra Sveriges inland handlar inte enbart om att tillgodose behovet av riskvilligt kapital. Ett fungerande innovationssystem i en region kräver en tillräcklig mängd aktörer

som i samspel med varandra utvecklar och kommersialiserar nya produkter, tjänster och processer. För att företag ska kunna utvecklas inom ramen för ett innovationssystem krävs att det finns en mängd olika aktörer, en fungerande infrastruktur, stödjande institutioner samt en diversifierad näringslivsstruktur med stora såväl som små och medelstora företag, akademiska aktörer, finansärer och aktörer som kan bidra med specialist- och konsulttjänster.

Ett annat område där regeringen arbetar aktivt för att ta till vara den utvecklingspotential som finns gäller Sveriges landsbygder. Regeringens arbete har redovisats för riksdagen i skrivelsen En strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder (skr. 2008/09:167). Dessutom har de samlade insatserna för Sveriges landsbygder under hela mandatperioden presenterats i skriften Utvecklingskraft – 156 åtgärder som stärker utvecklingskraften i Sveriges landsbygder, som publicerades av Regeringskansliet (Näringsdepartementet) 2010.

1.3.1 Utbud av finansieringstjänster i den aktuella regionen

Privata bankers utlåning är den primära källan för företagens låne- och kreditbehov i norra Sveriges inland. Bland marknadskompletterande finansieringsaktörer som tillhandahåller lån och krediter till företag i hela eller delar av stödområde A finns exempelvis Stiftelsen Norrlandsfonden och Almi Företagspartner AB, samt aktörer som tillhandahåller kreditgarantier.

När det gäller riskkapital finns det ett antal privata riskkapitalaktörer i regionen, men det privata utbudet via riskkapitalbolag och så kallade affärsänglar, dvs. individer som engagerar sig som företagsfinansärer, är begränsat. Utbudet av riskkapital och antalet aktörer som är verksamma i regionen har dock ökat på senare år, bl.a. till följd av etableringen av de regionala riskkapitalfonder som delvis är finansierade med medel från EU:s regionala utvecklingsfond. De flesta riskkapitalbolagen i regionen är relativt små, vilket begränsar möjligheterna för dem att gå in i större affärer och i investeringar med längre placeringshorisont. Beträffande insatser i särskilt tidiga skeden så erbjuder Almi Företagspartner AB innovationslån och förstudiemedel i tidiga skeden med hög risk. Innovationsbron AB erbjuder utvecklingskapital i tidiga skeden till kunskapsintensiva företag med hög risk. Innovationsbron AB:s investeringar har främst gjorts i företag med koppling till universitet och högskolor eller forskningsintensivt näringsliv.

1.3.2 Efterfrågan på finansieringstjänster i den aktuella regionen

Den ekonomiska utvecklingen är nu positiv i stora delar av norra Sverige och det finns ett fortsatt behov av kapital för utveckling av nya idéer såväl som för investering och expansion av befintliga verksamheter. Områden där marknaden och befintliga offentliga aktörer inte fullt ut tillgodoser efterfrågan gäller främst finansiering i särskilt tidiga innova-

tionsskeden, samt för större projekt och projekt med långa ledtider innan positivt kassaflöde eller återbetalningsförmåga uppnås.

Låga värderingsnivåer i norra Sveriges inland för säkerheter såsom t.ex. fastigheter innebär också svårigheter för marknaden att fullt ut kunna finansiera olika insatser med stöd i säkerheter, vilket normalt är ett krav för att få lånefinansiering från befintliga aktörer. Detta innebär svårigheter i samband med t.ex. ägarskiften, investeringar i nya fastigheter och anläggningar samt vid investeringar för expansion av verksamheter.

Det finns ett behov av att förstärka insatser i tidiga skeden, bl.a. genom s.k. såddfinansiering, för att säkerställa att goda idéer utvecklas och kommersialiseras. Samverkan med universitet och högskolor, även utanför norra Sveriges inland, är en möjlighet att ta till vara och utveckla de resurser som finns i regionen. Det finns även behov av investeringsförberedande insatser och utvecklingsstöd, exempelvis inom ramen för inkubatorer, för att stötta affärsutveckling och göra potentiella investeringsobjekt mer transparenta och möjliga att bedöma för investerare.

Det finns möjligheter att utveckla förutsättningarna för lokala sammanlutningar av så kallade affärsänglar för att ta till vara kunskap och nätverk och på så sätt förstärka möjligheterna till lokal finansiering i form av t.ex. riskkapital.

Behoven av större investeringar kan t.ex. omfatta utveckling av biobränslen, vindkraft, miljöteknik, mineralprojekt, destinationsutveckling och turism, där befintliga aktörer i dag sällan har resurser att själva täcka behoven. Förutsättningarna för samverkan med internationella aktörer inom olika områden kan förstärkas genom att Inlandsinnovation AB kan delta i finansieringen.

De befintliga finansieringsaktörerna kan sällan agera utan ytterligare medfinansierare när det gäller lån med långa löptider med lång förväntad tid till återbetalningsförmåga och positivt kassaflöde. Med Inlandsinnovation AB så finns ytterligare en aktör som på marknadsmässig grund kan dela finansieringen och därmed risken med andra finansieringsaktörer. Möjligheten att t.ex. syndikera, dvs. delta i finansieringen på lika villkor, ökar då, vilket leder till att befintliga aktörer kan medverka i fler affärer.

1.4 Inriktningen av Inlandsinnovation AB:s verksamhet

1.4.1 Om verksamheten

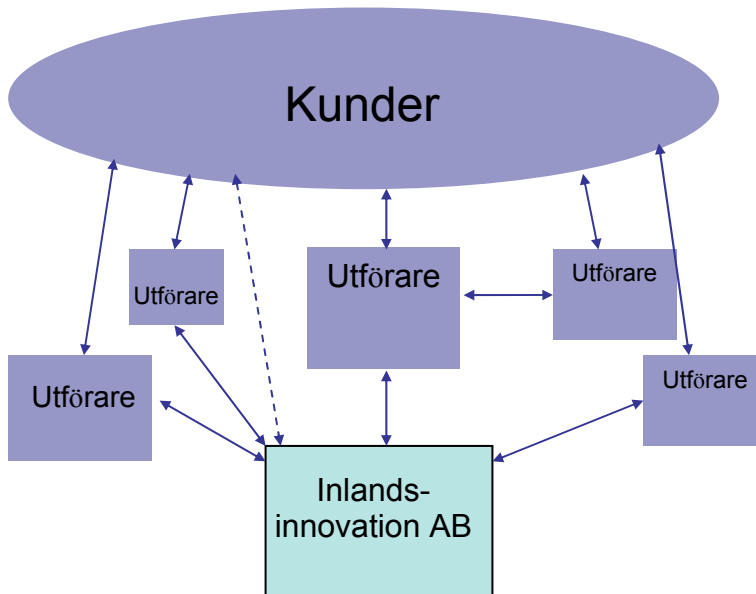
Inlandsinnovation AB ska på marknadsmässiga villkor direkt och indirekt kunna investera i eller finansiera företag och innovationsprojekt i syfte att utifrån de möjligheter och förutsättningar som gäller i regionen främja företagande och utveckling i norra Sveriges inland (stödområde A). Genom att öka kapitaltillgången i regionen kan risker delas och spridas på fler aktörer vilket bör öka intresset för att delta i företagsinsatser och projekt med hög risk. På så sätt kan en förbättrad finansieringstillgång bidra till att utveckla innovationskraften samt tillvarata befintliga resurser och den tillväxtpotential som finns i norra Sveriges inland. Regionen erbjuder många möjligheter till investeringar för framtiden med god potential inom såväl traditionella näringar som inom nya

områden. En mer diversifierad näringslivsstruktur bidrar till investeringsmöjligheter som omfattar allt från utveckling av små- och medelstora företag, inom exempelvis nya tjänstenärings, till storskaliga projekt. Inlandsinnovation AB ska fungera som en aktiv tillgång för finansierare, till företagande och utveckling för verksamheter i regionen. Inlandsinnovation AB ska även kunna bidra till en förbättrad finansieringssituation i de skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning. En uppgift för Inlandsinnovation AB är att kunna vara med och investera i företagsprojekt med längre placeringshorisont och större åtaganden, där andra finansierare inte kan ta hela engagemangen själva. Exempelvis kan vissa investeringar i mineraldsektorn, destinationsutveckling och i förnyelsebar energiproduktion innebära finansiella åtaganden i många år.

För att stimulera och ta till vara den utvecklingskraft som finns i regionen ska Inlandsinnovation AB kunna erbjuda vissa finansieringslösningar i tidiga skeden. Företagsinkubatorer och kreditgarantiföreningar är exempel på aktörer som har kunder med behov av såddfinansiering och små lån.

Bolaget bör, genom sin samverkan, fungera i det nätverk av marknadskompletterande finansierare och privata aktörer som agerar i regionen. Andra offentliga satsningar omfattar t.ex. de regionala strukturfondsprogrammen och det s.k. landsbygdsprogrammet. Inlandsinnovation AB kan bidra till att över tid anpassa det samlade utbudet av finansieringsinsatser i regionen till näringslivets behov av innovativa och kraftfulla insatser.

Avkastningskravet för bolaget bör vara rörligt då avkastningen väntas följa inflation och ränteutveckling. Om en stor del av kapitalet används för riskkapitalinvesteringar och projekt med långa ledtider bör man beakta att det kan dröja en förhållandevis lång period innan positiva resultat kan redovisas även om en god genomsnittlig avkastning kan väntas uppnås på sikt.

1.4.2 Organisatoriska frågor

Inlandsinnovation AB bör primärt samarbeta med befintliga offentliga och privata aktörer som snabbt och effektivt kan fatta investerings- och finansieringsbeslut och som når ut till olika kategorier av kunder. Inlandsinnovation AB kommer därför att ha en förhållandevis liten egen administration. Ägaren kan ytterligare definiera gränser för administrationens omfattning. De sammantagna kostnaderna och avgifterna för förvaltning av Inlandsinnovation AB:s investeringar och finansieringsåtaganden ska hållas låga.

Det finns i regionen flera offentliga och privata aktörer med tillgång till olika nätverk och med ett gemensamt intresse att tillsammans med Inlandsinnovation AB samfinansiera investeringar för att skapa utveckling och tillväxt i regionen. Lämpliga samarbetspartners för bolaget kan vara exempelvis inkubatorer, försäkringsbolag, olika typer av banker, kreditgarantiföreningar, riskkapitalfonder, utförare av högskolenära utvecklingsinsatser och statliga finansieringsaktörer. En aktör med ett omfattande nätverk i regionen är Stiftelsen Norrlandsfonden. Inlandsinnovation AB bör även föra en dialog med organ som ansvarar för regional tillväxt i länen.

Inlandsinnovation AB ska ha som främsta uppgift att i samarbete med ett begränsat antal aktörer tillse att finansieringslösningar och investeringar tillhandahålls till olika kundkategorier och i form av olika finansiella instrument. Arbetet kan omfatta olika typer av modeller baserade på avtal, portföljinvesteringar, delägarskap och andra lösningar i syfte att

uppnå ömsesidig effektivitet till en låg kostnad. Enskilda löpande finansieringsärenden av standardkaraktär bör inte hanteras av Inlandsinnovation AB utan bör på uppdrag av bolaget hanteras av andra aktörer, s.k. utförare, på lämpligt sätt. Inlandsinnovation AB ska ta fram en strategi där tydliga mål, omfattning, förväntad avkastning, kostnader och andra gränser för respektive insats definieras och som på regelbunden basis följs upp resultatmässigt. När insatser genomförs av utförare ska ansvarsfördelningen mellan Inlandsinnovation AB och utföraren respektive kund samt även utförarens förhållande till kunderna tydligt definieras. Möjligheter till syndikering, dvs. delta i finansieringen på lika villkor, med privata aktörer ska eftersträvas. När det föreligger särskilda skäl kan Inlandsinnovation AB besluta att direkt finansiera eller investera i ett företag eller projekt, exempelvis särskilt omfattande insatser. En schematisk beskrivning av hur Inlandsinnovation AB kommer att samverka med andra aktörer finns i *figur 1.1*.

Givet denna flexibilitet kan ledningen för Inlandsinnovation AB bygga upp en balanserad portfölj av åtaganden som innebär en rimlig fördelning mellan utförare, direkta investeringar, kundkategorier, finansiella instrument, löptider och branscher. Ledningen bör löpande försäkra sig om att värdeutvecklingen för de olika åtaganden och investeringar som utgör portföljen regelbundet uppdateras och utvärderas.

I det fall förhållanden uppstår som har bäring på det EU-rättsliga regelverket rörande statligt stöd kommer regeringen att se till att Inlandsinnovation AB verkar på ett sätt som är förenligt med EU:s regelverk. I sådana fall kan t.ex. lagen (1994:77) om regionala utvecklingsbolag vara tillämplig.

1.4.3 Finansiella instrument

Inlandsinnovation AB har möjlighet att direkt eller indirekt erbjuda olika former av finansiella instrument som kan efterfrågas i samband med etablering, utveckling av företag och projekt med verksamhet i norra Sveriges inland. Genom sin verksamhet kan bolaget erbjuda finansiella instrument såsom t.ex. lån, garantier, riskkapital och så kallat hybridkapital. En utgångspunkt för hanteringen av dessa finansiella instrument bör vara att varje enskild investering ska ske på marknadsmässiga grunder. Samverkan med privata och offentliga aktörer ska säkra effektiviteten och säkerställa att insatserna inte överlappar eller tränger undan dessa aktörers verksamhet. En offentlig aktörs möjligheter att komplettera marknaden och samtidigt inte överlappa med privata investerare är dock olika för olika typer av finansiella instrument, regioner och skeden. Detta innebär att avkastningskravet kan variera för de olika finansiella instrumenten. Vid fastställande av ett marknadsmässigt avkastningskrav bör hänsyn tas till att verksamheten ska bidra till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning. Vidare bör hänsyn tas till investeringarnas regionala begränsningar. Problemet med att värderingen av säkerheter många gånger är låg skulle exempelvis kunna mötas med ett ökat utbud av marknadskompletterande lån och med garantier.

Inlandsinnovation AB bör fastställa olika strategier beträffande finansiering i olika typer av skeden. Finansiering i form av exempelvis lån och eget kapital skiljer sig åt mellan riktigt tidiga skeden och utveckling av storskaliga projekt. Det kan bl.a. handla om synen på risk, säkerhetsnivåer, graden av samfinansiering, krav på förhållanden mellan skulder och eget kapital och avkastningskrav. Skr. 2010/11:74

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 februari 2011

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Ask, Olofsson, Larsson, Erlandsson, Carlgren, Carlsson, Borg, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Ohlsson, Norman, Attefall, Kristersson, Ullenhag, Hatt

Föredragande: statsrådet Olofsson

Regeringen beslutar skrivelse 2010/11:74 Redovisning av inriktningen av verksamheten hos det bolag som ska bedriva finansieringsverksamhet och annan verksamhet i norra Sveriges inland